

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 100/2017-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. mája 2017 zloženom z predsedu senátu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti SPRAVBYT, s. r. o., Hurbanova 666/18, Bardejov, zastúpenej advokátom doc. JUDr. Jozef Sotolárom, PhD., Južná trieda 1, Košice, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bardejov v konaní vedenom pod sp. zn. 1 C 93/2008 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti SPRAVBYT, s. r. o., na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bardejov v konaní vedenom pod sp. zn. 1 C 93/2008 porušené bolo.

2. Okresný súd Bardejov je povinný uhradiť obchodnej spoločnosti SPRAVBYT, s. r. o., trovy konania v sume 551,19 € (slovom päťstopäťdesiatjeden eur a devätnásť centov) na účet jej právneho zástupcu doc. JUDr. Jozefa Sotolára, PhD., Južná trieda 1, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Vo zvyšnej časti sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. III. ÚS 100/2017 zo 14. februára 2017 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť obchodnej spoločnosti SPRAVBYT, s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „žalobca“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bardejov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 C 93/2008 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Zo sťažnosti vyplýva, že napadnuté konanie začalo podaním žaloby o zaplatenie mesačných platieb za služby spojené s bývaním 29. novembra 2007 na okresnom súde, kde je vedené pod sp. zn. 1 C 93/2008.

3. Sťažovateľka uvádza, že ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu nebolo napadnuté konanie právoplatne skončené.

4. Sťažovateľka v nadväznosti na to navrhuje, aby ústavný súd podľa čl. 127 ústavy vyslovil, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, zároveň navrhuje prikázať okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov. Napokon sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 9 000 € a úhrady trov konania.

5. Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti prípisom sp. zn. 1 SprO 464/2017 (doručeným ústavnému súdu 20. marca 2017), v ktorom sa okrem iného uvádza:

„... Žalobca sa pred podaním sťažnosti nedomáhal zjednania nápravy u predsedníčky Okresného súdu Bardejov, čo je zákonný predpoklad pre podanie ústavnej sťažnosti v zmysle ustanovenia § 53 odsek 1 zákona číslo 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov, podľa ktorého sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytne a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitých predpisov. Týmto iným právnym prostriedkom, ktorý poskytuje ochranu sťažovateľom označeného základného práva, je sťažnosť podľa § 62 odsek 1 zákona číslo 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. U sťažovateľa nebol ani naplnený predpoklad ustanovený v odseku 2 citovaného zákonného ustanovenia. V kontexte sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti a jeho argumentácie je potrebné teda uviesť, že podanie sťažnosti v zmysle zákonného ustanovenia § 62 odsek 1 citovaného predpisu, sa zásadne stále považuje za účinný prostriedok ochrany tých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj základným právom na konanie bez zbytočných prieťahov (I. ÚS 558/2014), pričom účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prieťahy v konaní, je poskytnúť príležitosť tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. Sťažovateľ však v priebehu doterajšieho konania žiadnym spôsobom v čase ním tvrdenej nečinnosti Okresného súdu Bardejov, túto nečinnosť nesignalizoval, sťažnosť na prieťahy predsedníčke okresného súdu nepodal a nevyužil svoje skôr uvedené zákonné oprávnenie a ani nedal príležitosť konajúcemu okresnému súdu na poskytnutie nápravy, t.j. neposkytol mu primeraný čas na odstránenie ním tvrdeného protiprávneho stavu (ÚS 181/2010, I. ÚS 229/2010, ÚS 432/2010, I. ÚS 198/2011)...

Sťažovateľ sám spomaľoval samotnú dĺžku celého konania, a to svojimi procesnými návrhmi (na pripustenie ďalšieho účastníka konania, na spojenie veci na spoločné konanie, na odročenie už nariadeného pojednávania z dôvodu ospravedlnenia sa právneho zástupcu

žalobcu pre iné jeho pracovné povinnosti). Aj keď doposiaľ nedošlo k vydaniu rozhodnutia vo veci samej, Okresný súd Bardejov vo veci konal predovšetkým o procesných otázkach a návrhoch sťažovateľa. Samotný procesný postup žalobcu, ktorý nedostatočným spôsobom označil účastníkov konania, následne žiadal o pripustenie ďalšieho účastníka do konania a podával početné nedôvodné procesné návrhy: 1/ návrh na spojenie vecí, ktorý mu bol zamietnutý uznesením zo dňa 08.11.2013, právoplatným dňa 08.11.2013, 2/ návrh na prerušenie konania zo dňa 06.02.2014 do právoplatného skončenia konania vedeného na tunajšom súde pod spisovou značkou 7C/193/2013. Uvedený návrh bol zamietnutý uznesením tunajšieho súdu zo dňa 03.03.2014 a po podanom odvolaní žalobcu potvrdený uznesením Krajského súdu v Prešove zo dňa 17.07.2014. Navyiac treba spomenúť, že v konaní vedenom pod spisovou značkou 7C/193/2013 bol tiež žalobcom a vzal žalobu späť, 3/ návrh na spojenie vecí zo dňa 05.12.2016, ktorý bol zamietnutý na pojednávaní konanom dňa 09.03.2017. Je nutné upozorniť aj na neuspokojivú prípravu na pojednávanie právneho zástupcu žalobcu, keď na pojednávaní konanom dňa 09.03.2017, majúč vedomosť o tom, že je predvolaný na pojednávanie len vo veci vedenej pod spisovou značkou 1 C/93/2008 a nie aj v ďalších veciach, uviedol, že ďalšiu argumentáciu, resp. označenie navrhovaných dôkazov, ktorých realizáciu žiada, vykoná v dodatočnej lehote, lebo predpokladal, že súd vyhovie jeho návrhu na spojenie vecí, resp. nevedel relevantným spôsobom uviesť, o ktoré dôkazy sa jedná, ktoré navrhuje vykonať. Uviedol tiež, že nevie uviesť, o ktoré dôkazy sa opiera v písomných vyjadreniach. Navyiac napriek ustanoveniu § 167 odsek 3 Civilného sporového poriadku, na pojednávaní žiadal realizovať ďalšie dôkazy, ktoré neoznačil ani vo svojich písomných podaniach a dostatočným spôsobom nekonkretizoval ani na pojednávaní (neurčité označenie dôkazov ohľadom zvolávania ďalších schôdzi vlastníkov bytov predchádzajúcej relevantnej schôdzi, spisovú dokumentáciu z Ministerstva financií, atď.), o ktoré dôkazy sa má jednáť a v neposlednom rade navrhol dôkazy nemajúce relevantný súvis s prejednávanou vecou. Žalobca napriek tomu, že ako dominus litis mal možnosť žalovať v konaní už pri podávaní žaloby všetkých, o ktorých sa domnieval, že mali byť žalovanými, keďže je aj v ostatných konaniach žalobcom, tak neurobil. O to viac sa jeho postup javí byť obštrukčným, ak napriek právoplatnému zamietnutiu návrhu na spojenie vecí, opakovane navrhol postup znamenajúci predĺženie konania, návrhom na spojenie vecí,

a v konečnom dôsledku vychádzajúc z postupu na pojednávaní konanom dňa 9.3.2017 badať, že nemal záujem na rozhodnutí sporu ani na uvedenom pojednávaní...

... Vo veci bolo potrebné vykonať rozsiahlejšie dokazovanie a zároveň vyčkat' na právoplatnosť konania, vedeného pod spisovou značkou 5C/4/2007, čo nastalo až 14.04.2011 a do ktorého skončenia bolo toto konanie prerušené a ktorého výsledky mali vplyv na právne posúdenie základu nároku žalobcu v tomto konaní.

Ako okolnosť hodnú osobitného zreteľa je nevyhnutné viesť aj opakované personálne zmeny a s tým súvisiace enormné pracovné zaťaženie konajúcich zákonných sudcov. Poukazujem na to, že Okresný súd Bardejov bol a je dlhodobo ovplyvňovaný veľkou fluktuáciou sudcov (začala v roku 2005 a pokračovala naposledy odchodom z výkonu dvoch sudcov v roku 2016) a s tým spojenou častou personálnou zmenou, keď len v období posledných 7 rokov z výkonu odišlo 11 sudcov (starobný dôchodok, prerušenie výkonu funkcie sudcu, vzdanie sa funkcie sudcu, preloženie na iný súd vrátane na súd vyššieho stupňa, nástup na materskú dovolenku), avšak na Okresný súd Bardejov prišlo do výkonu len 6 sudcov) a takto sa nevybavené veci po odchodoch sudcov neustále prerozdeľovali medzi sudcov vo výkone, ktorým sa tým navyšovali počty nevybavených vecí (vrátane JUDr. Milana Majerníka, PhD.), pričom sa im neustále navyšoval aj nový nápad. Nemožno opomenúť aj to, že v danom prípade ide o skutkovo zložitejšiu a náročnejšiu vec a poznamenávam, že súd úkony vo veci nevykonáva iba nariadením pojednávania a samotným pojednávaním, ale tiež inou činnosťou, napr. zhromažďovaním dôkazov, študovaním spisového materiálu a pod. Okrem toho celková dĺžka konania bola ovplyvnená aj správaním samotného sťažovateľa, ako už bolo skôr uvedené.“

6. Súčasťou vyjadrenia okresného súdu k sťažnosti bol aj tento prehľad procesných úkonov doterajšieho priebehu napadnutého konania, z ktorých vo vzťahu k sťažnosti boli relevantné tieto:

«- dňa 29.11.2007 bola podaná žaloba na súde (zákonou sudkyňou sa stala JUDr. Viera Zol'áková,)

- dňa 10.12.2007 bol žalobca vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku,

- dňa 01.02.2008 bol žalobca vyzvaný na úpravu žaloby, keďže v návrhu uviedol dve osoby ([REDACTED] a [REDACTED]) a v petite žaloby žiada zaviazať len jednu osobu ([REDACTED]),

- vo vyjadrení zo dňa 26.02.2008 žalobca opravil žalobu a uviedol, že žiada zaviazať oboch žalovaných a doplnil údaje žalovanej v 2. rade,

- dňa 07.03.2008 pod číslom konania 4Ro/154/2007-18 bol vo veci vydaný vyšším súdnym úradníkom platobný rozkaz,

- dňa 25.03.2008 bol voči platobnému rozkazu podaný žalovanými v 1. a 2. rade odpor zo dňa 18.03.2008,

- dňa 27.03.2008 bol uznesením tunajšieho súdu pod číslom konania 4Ro/154/2007-34, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 22.05.2008 zrušený platobný rozkaz, keďže sa ho nepodarilo doručiť žalovanému v 1. rade,

- dňa 30.05.2008 bola vec prevedená do registra „C“ (zákonnou sudkyňou sa stala JUDr. Eliška Wagshalová) v zmysle rozvrhu práce Okresného súdu Bardejov na rok 2008,

- dňa 05.06.2008 bol daný pokyn samosudkyne na doručenie uznesenia s poučeniami stranám konania, výzvy na vyjadrenie a odporu právnenému zástupcovi žalobcu...,

- dňa 21.10.2008 bol súdnou tajomníčkou súdu vydaný pokyn na vyrubenie súdneho poplatku za odpor žalovaným v 1. a 2. rade,

- dňa 07.11.2008 bolo súdu doručené odvolanie proti uzneseniu, ktorým bol dňa 21.10.2008 vyrubení súdny poplatok,

- dňa 14.11.2008 sa zákonná sudkyňa vyjadrila, že nemieni podanému odvolaniu proti uzneseniu o vyrubení súdneho poplatku za odpor vyhovieť v zmysle § 374 odsek 3 Občianskeho súdneho poriadku. Zároveň bol daný vyšším súdnym úradníkom pokyn, aby bolo podané odvolanie predložené Krajskému súdu v Prešove až pred rozhodnutím, ktorým sa konanie končí...,

- uznesením zo dňa 11.05.2009 číslo konania I C/93/2008-53, právoplatným dňa 07.07.2009, bolo konanie prerušené do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Bardejov pod spisovou značkou 4C/4/2007...,

- dňa 17.09.2009 bol daný pokyn samosudkyňou na vyznačenie právoplatnosti uznesenia o prerušení konania a na lehotu do právoplatnosti konania vedeného pod spisovou značkou 4C/4/2007,

- dňa 18.09.2009 bol súdnou tajomníčkou daný spis na lehotu 6 mesiacov, s tým, že bolo zistené, že vec 4C/4/2007 doposiaľ nie je rozhodnutá...,

- dňa 05.03.2012 bolo vydané uznesenie pod číslom konania 1 C/93/2008-108, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 13.04.2012 o tom, že súd pokračuje v konaní pod spisovou značkou 1 C/93/2008,

- dňa 30.08.2012 bolo súdu doručené vyjadrenie žalobcu a návrh na pripustenie ďalšieho účastníka do konania na strane žalovaných,

- dňa 04.12.2012 bol súdu doručený návrh žalobcu na spojenie tejto veci na spoločné konanie s inými konaniami...,

- uznesením zo dňa 29.05.2013 číslo konania 1 C/93/2008-114 súd pripustil, aby do konania pristúpil ďalší účastník na strane žalovaných ako žalovaný v 3.rade...,

- dňa 08.11.2013 bol uznesením číslo konania 1 C/93/2008-116, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 03.12.2013, zamietnutý návrh žalobcu na spojenie vecí a ďalším uznesením zo dňa 08.11.2013 číslo konania 1 C/93/2008-117, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 03.12.2013, bola pripustená zmena žaloby navrhovaná žalobcom,

- dňa 28.01.2014 bol zákonnou sudkyňou nariadený termín pojednávania na deň 26.03.2014,

- dňa 06.02.2014 bolo súdu doručené podanie právneho zástupcu žalobcu, ktorým žiadal odročiť pojednávanie z dôvodu dlhodobo dohodnutej aktivity (prednáška na konferencii) a zároveň návrh na prerušenie konania do právoplatného skončenia veci 7C/193/2013...,

- dňa 03.03.2014 bol uznesením číslo konania 1 C/93/2008-123 zamietnutý návrh žalobcu na prerušenie konania,

- dňa 14.03.2014 podal žalobca odvolanie proti uzneseniu, ktorým súd zamietol jeho návrh na prerušenie konania,

- dňa 04.04.2014 bol daný pokyn súdnou tajomníčkou na doručenie odvolania a po pripojení doručenie predloženie spisu na Krajský súd v Prešove...,

- dňa 25.06.2014 bola vyhotovená predkladacia správa a spis zaslaný Krajskému súdu v Prešove uznesením zo dňa 17.07.2014 číslo konania 2Co/141/2014-134, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 25.08.2014, Krajský súd v Prešove potvrdil uznesenie o zamietnutí návrhu žalobcu na prerušenie konania,

- dňa 29.07.2014 bol spis vrátený tunajšiemu súdu dňa 30.07.2014 bol tajomníčkou tunajšieho súdu realizovaný pokyn na doručenie uznesenia odvolacieho súdu,
- dňa 29.05.2015 nariadila zákonná sudkyňa termín pojednávania na deň 27.08.2015...,
- dňa 07.04.2016 bolo tunajšiemu súdu doručené vyjadrenie žalobcu spolu s návrhom na doplnenie dokazovania,
- dňa 09.08.2016 bolo tunajšiemu súdu doručené vyjadrenie žalobcu spolu s návrhom na doplnenie dokazovania,
- dňa 12.12.2016 bolo tunajšiemu súdu doručené vyjadrenie žalobcu s návrhom na spojenie konania s inými konaniami vedenými na Okresnom súde Bardejov,
- dňa 09.01.2017 bol sudcom tunajšieho súdu nariadený termín pojednávania na deň: 09.03.2017...,
- na pojednávaní konanom dňa 09.03.2017 súd rozhodol o procesnom návrhu žalobcu na spojenie vecí a rozhodol rozsudkom vo veci samej.»

7. K vyjadreniu okresného súdu k sťažnosti doručenému ústavnému súdu 20. marca 2017 sťažovateľka zaujala v podaní doručenom ústavnému súdu 5. apríla 2017 stanovisko, v ktorom okrem iného uviedla:

«1./ Okresný súd vo svojom vyjadrení zjavne opakuje tie isté argumenty a vzájomne si odporuje - z prehľadu úkonov vyplýva, že došlo k rozhodnutiu a z ďalšej časti odôvodnenia vyplýva, že nebolo rozhodnuté (strana 7 vyjadrenia).

To znamená, že súd sa účelovo paušálne vyjadruje bez reálnej znalosti spisu.

2./ Pokiaľ ide o domáhanie sa nápravy u predsedu súdu - v tomto poukazujeme na ustálenú rozhodovaciu činnosť ústavného súdu a tiež našu argumentáciu v samotnej ústavnej sťažnosti.

3./ Argumentácia súdu o tom, že žalobca „spomaľoval“ samotnú dĺžku konania je úplne mimo obsahu spisu:

- návrh na spojenie vecí bol podávaný práve z dôvodu urýchlenia konania, pretože žaloby sa týkali tých istých účastníkov konania - len iného obdobia. Naopak bol to súd ktorý dlhodobo maril našu snahu o urýchlenie konania, pretože v dôsledku nespojenia

predmetných vecí bolo potrebné vykonávať dokazovanie v každej jednej veci a nebolo možné to riešiť inak,

- pokiaľ ide o odvolávanie sa na iný spis - 7C/193/2013 - tak v dôsledku jeho existencie súd nevykonával žiadne úkony v tejto veci a ani nijako nebránilo toto konanie, aby súd nestranné konal vo veci, ktorá je predmetom tejto ústavnej sťažnosti.

- úplne absurdné je konštatovanie o neuspokojivej príprave na pojednávanie na deň 09. 03. 2017, pretože súd nariadil pojednávanie bez toho aby predtým rozhodoval o spojení vecí (podotýkame, že podľa nového CSP je daná súdu povinnosť spojiť veci ak ide o spoločné veci - a nie tak ako to bolo podľa O. s. p. - sudca „môže“) a teda objektívne nebolo možné pripraviť sa na to, ako bude prebiehať pojednávanie v tejto veci,

- ako ďalší dôkaz „spôsobu vedenia pojednávania“ zo strany sudcu je to, že sme nevedeli uviesť, o ktoré dôkazy sme opierali svoje tvrdenia - opak je pravdou. Dôsledne sme trvali na vykonávaní dokazovania podľa našich doterajších podrobných vyjadrení (presne špecifikovaných a detailne vymedzených v podrobných vyjadreniach na súd !!).

V konečnom dôsledku z prehľadu úkonov zo strany súdu dávame do pozornosti naše vyjadrenia z 07. 04. 2016 a z 09. 08. 2016, kde sme podávali úplne konkrétne návrhy na doplnenie dokazovania !!.

Napriek požiadavke o doručenie kópie zápisnice - k dnešnému dňu nie je možné ju predložiť pretože ešte nebola vyhotovená a doručená. Preto je možné vyžiadať nielen zápisnicu, ale aj nabraté pojednávanie, aby bolo zrejmé, ako prebiehalo pojednávanie a aké boli skutočné vyjadrenia účastníkov konania.

Aj takéto vyjadrenia sú len typickým príkladom vedenia konaní v predmetnej veci na okresnom súde, keď sudca si vôbec nenaštuduje naše podrobné vyjadrenia vo veci, neoboznami ich a požaduje na pojednávaní „ich konkretizáciu“.

4./ Správne okresný súd poukazuje na potrebu vykonania rozsiahlejšieho dokazovania v predmetnej veci - v skutočnosti (a je to úplne zjavné z prehľadu úkonov !!!) súd v tejto veci nevykonal žiadne dokazovanie okrem pripojenia vybraných listín, nevykonal ani výsluch, účastníkov konania, a k súdnemu spisu pripojil neautorizované a bez vyznačenia právoplatnosti rozhodnutia iných súdov a okresného súdu.

V danej veci ide o posúdenie toho kto je správcom v kontexte vykonanej schôdze vlastníkov bytov - súd odmietol vypočuť účastníkov tejto schôdze (zamietol návrh

na doplnenie dokazovania všetkých účastníkov schôdze), súd odmietol uznesením pripojiť originály listín a dokladov z tejto schôdze.

Ba dokonca je potrebné uviesť, že od počiatku vedenia tohto sporu sa kópie „vybraných listín“ zo schôdze predložili zo strany žalovaného až v roku 2017 (!!!). Súd teda posudzoval vec od počiatku bez toho, aby mal v tejto veci pripojené základné dokumenty.

5./ Ak súd argumentuje prerušením konania - sám konštatuje, že dôvody pominuli dňa 14. 04. 2011. A z prehľadu úkonov je zrejmé, že až 05. 03. 2012 bolo vydané uznesenie o pokračovaní (t. j. skoro po jednom roku bez jediného úkonu !!).

Následne súd vo veci vôbec nekonal až do 29. 05. 2013 vydaním uznesenia – t. j. opäť viac ako rok bez jediného úkonu súdu !!!

Na doplnenie ešte možno uviesť že o našom návrhu na spojenie veci zo dňa 04. 12. 2013 rozhodol súd 08. 11. 2013 - skoro po roku bez jediného úkonu súdu !!!.

Z prehľadu úkonov je zrejmé, že okresným súdom od 25. 09. 2015 až do 09. 01. 2017 neboli vykonané žiadne úkony vo veci samej.

Aj z tohto jednoduchého prehľadu je zjavné, že argumentácia súdu o tom, že sme robili obštrukcie a predlžovali konanie je úplne mimo reality v tejto veci.

6./ Ak súd argumentuje dôvodmi osobitného zreteľa - personálne zmeny - tak podľa judikatúry tieto nie sú kvalifikovaným dôvodom a relevantnou argumentáciou.

Aj takáto argumentácia svedčí o tom, že zásada „iura novit curia“ a tiež to, že súd pozná relevantnú judikatúru nebola v tomto prípade rešpektovaná.»

8. Obsah súvisiaceho spisu okresného súdu potvrdzuje úkony uvedené v jeho vyjadrení z 13. marca 2017, ktoré ústavný súd považuje za preukázané.

9. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

10. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Sťažovateľka sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

12. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

13. Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

14. Pokiaľ ústavný súd v ďalšom texte poukazuje na Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“), ide o znenie platné do 1. júla 2016.

15. Táto povinnosť súdu vyplýva z § 6 OSP, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná,

d'alej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

16. Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, a z § 119 ods. 4 OSP, ak súd zistí, že existuje dôležitý dôvod na odročenie pojednávania, bez zbytočného odkladu informuje tých, ktorí boli predvolaní alebo upovedomení. Súd spravidla uvedie deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie, a dôvod na odročenie sa uvedie v zápisnici alebo poznamená v spise.

17. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní mohlo dôjsť k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

18. Pokiaľ ide o právnu faktickú zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že spory o úhradu platieb za služby spojené s bývaním tvoria súčasť bežnej rozhodovacej agendy všeobecných súdov. Ústavný súd konštatuje, že ide o konanie, ktoré nie je právne ani fakticky zložené, pričom metodika všeobecných súdov v týchto veciach je dostatočne jasná a podopretá stabilizovanou judikatúrou. V súvislosti s posudzovaním zložitosti veci ústavný súd dodáva, že okresný súd v priebehu napadnutého konania ani nenariad'oval znalecké dokazovanie, ani nevykonával dokazovanie svedkami.

19. Správanie s'ťažovateľky v napadnutom konaní je druhým kritériom pri rozhodovaní, či v konaní pred okresným súdom došlo k zbytočným priet'ahom. Ústavný súd konštatuje, že s'ťažovateľka má určitý podiel na spomalení priebehu napadnutého konania.

Ústavný súd zistil, že z dôvodu na strane sťažovateľky bolo zrušené pojednávanie nariadené na 26. marec 2014 (účasť právneho zástupcu sťažovateľky na odbornej konferencii).

Za príspevok k urýchleniu postupu vo veci podľa názoru ústavného súdu nie je možné vyhodnotiť skutočnosť, že sťažovateľka necelé 3 mesiace pred meritórnym rozhodnutím okresného súdu vo veci (rozsudok vyhlásený 9. marca 2017) okresnému súdu doručila 12. decembra 2016 návrh na spojenie napadnutého konania s viacerými inými konaniami vedenými na okresnom súde.

Vzhľadom na dĺžku napadnutého konania začatého ešte v novembri 2007 ústavný súd nevyžadoval od sťažovateľky preukázanie uplatnenia právneho prostriedku nápravy v zmysle § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Na druhej strane je zrejmé, že nepodaním sťažnosti sťažovateľkou predsedníčke okresného súdu na priet'ahy v konaní nebola daná príležitosť konajúcemu okresnému súdu na nápravu. Z uvedeného dôvodu ústavný súd nepovažuje záujem sťažovateľky o svoju vec za dostatočný.

Na druhej strane pokiaľ okresný súd sťažovateľke vyčíta, že sama spomaľovala priebeh napadnutého konania uplatňovaním rôznych procesných návrhov, ústavný súd poukazuje na to, že využitie možností daných sťažovateľke procesnými predpismi na presadzovanie a uplatňovanie jej práv v súdnom konaní môže síce spôsobiť predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné priet'ahy (m. m. I. ÚS 31/01).

20. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd zistil viaceré obdobia nečinnosti v jeho priebehu, a to od 5. marca 2012 (uznesenie okresného súdu o pokračovaní v konaní po jeho prerušení) do 29. mája 2013 (uznesenie okresného súdu o pripustení vstupu do konania žalovaného v 3. bode), od 29. júla 2014 (súdny spis bol vrátený okresnému súdu z Krajského súdu v Prešove) do 29. mája 2015 (okresný súd nariadil termín pojednávania) a od 29. mája 2015 (okresný súd nariadil termín pojednávania) do 9. januára 2017 (okresný súd nariadil ďalší termín pojednávania).

Z uvedeného vyplýva, že okresný súd bol bez relevantného dôvodu v priebehu napadnutého konania nečinný v rozsahu viac ako 3 roky a 7 mesiacov.

Napriek tomu, že konanie, kvôli ktorému bolo prerušené napadnuté konanie, právoplatne skončilo už 14. apríla 2011, okresný súd uznesenie o pokračovaní v napadnutom konaní vydal až 5. marca 2012, teda takmer po jednom roku. Podľa názoru ústavného súdu aj túto skutočnosť v súvislosti s priet'ahmi je potrebné pripísať na ťarchu okresného súdu.

Pokiaľ okresný súd vo svojom vyjadrení k sťažnosti okrem iného poukazuje na „opakované personálne zmeny“ a „enormné pracovné zaťaženie konajúcich zákonných sudcov“, ústavný súd už v podobných súvislostiach opakovane vo svojej stabilizovanej judikatúre vyslovil (napr. II. ÚS 518/2012, III. ÚS 201/2014), že nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa má zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté priet'ahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí – a teda vykonanie spravodlivosti bez zbytočných priet'ahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či zákonného sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripísať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na dlhodobo obmedzené personálne kapacity príslušných súdov (napr. I. ÚS 119/03).

21. Vzhľadom na celkovú dĺžku napadnutého konania, pri zohľadnení obdobia, v ktorom bolo prerušené, ako aj vzhľadom na uvedené obdobia nečinnosti okresného súdu, ústavný súd dospel k záveru, že v danej veci bolo postupom okresného súdu porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

22. Ústavný súd aj napriek záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu v sťažnosti označeného práva, neprikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov vzhľadom na to, že okresný súd rozsudkom z 9. marca 2017 rozhodol v merite veci.

23. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda boli porušené, aj primerané finančné zadosťučinenie.

24. Sťažovateľka žiadala priznať jej finančné zadosťučinenie v sume 9 000 €, pričom priznanie finančného zadosťučinenia odôvodňovala „*vznikom škody spočívajúcej v ušlom zisku*“. Ústavný súd konštatuje, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia nie je náhrada škody spôsobená sťažovateľovi (napr. III. ÚS 75/01, II. ÚS 68/2012). Aj podľa právnej teórie «Ústavný súd má v čl. 127 ods. 3 priznanú právomoc priznať „primerané finančné zadosťučinenie“, ktoré nepredstavuje realizáciu základného opráva priznaného čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky. Primerané finančné zadosťučinenie nemožno stotožniť s odškodným, s náhradou či už za skutočnú škodu alebo ušlý zisk.» (Drgonec, J. Ústava Slovenskej republiky Komentár. 2. vydanie. Šamorín : Heuréka 2007, s. 961). Z uvedených dôvodov ústavný súd návrhu sťažovateľky na priznanie finančného zadosťučinenia nevyhovel (bod 3 výroku tohto rozhodnutia).

25. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku jej právneho zastúpenia v konaní o jej sťažnosti advokátom doc. JUDr. Jozefom Sotolárom, Južná trieda 1, Košice. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

26. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal pri prvých dvoch úkonoch právnej služby z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej

republiky za I. polrok 2015, ktorá bola 858 €, a pri treťom úkone právnej služby z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2016, ktorá bola 884 €.

27. Úhradu priznal za tri úkony právnej služby (prevzatie, prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti a stanovisko k vyjadreniu okresného súdu) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Úhrada za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2016 a za jeden úkon právnej služby vykonanej v roku 2017 predstavuje spolu s režijným paušalom (2 x 8,58 € a 1 x 8,84 €) sumu 459,33 €. Keďže advokát je platcom dane z pridanej hodnoty [ďalej len „DPH“ (na základe predloženej fotokópie osvedčenia o registrácii pre DPH)], uvedená suma bola zvýšená o DPH vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Trovy právneho zastúpenia vrátane započítania DPH a režijného paušálu boli priznané v celkovej sume 551,19 €.

28. Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet advokáta doc. JUDr. Jozefa Sotolára, Južná trieda 1, Košice, v lehote uvedenej v bode 2 výroku tohto nálezu.

29. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. mája 2017